

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quotuplex votum sit. punct. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Solum est difficultas; an votum prolatum sub hac forma absoluta, promitto Deo me ducturum puellam pauperem, habeat supradictum sensum conditionatum, si aliquam ducturus sum promitto ducere pauperem? Affirmat expressè Suar. n. 21. & mouetur quia sic vouens intendit se obligare quantum potest; cum ergo non possit se obligare ad matrimonium absolute, censendus est voluisse se obligare ad illud sub conditione. At mihi probabilis est ad nihil manere obligatum: Quia verba illa sunt absoluta, quibus per modum vnus matrimonium cum puella paupere promittitur. Ergo dum de conditionata intentione non constat, sine fundamento in sensu conditionato explicatur; præcipue cum obligatio voti affirmari non debeat nisi de illa clarè constet. Et ita tale votum ad nihil obligare docuit Sanchez *locis allegatis*.

16. Septimò dubiatur de hoc voto. Promitto me nullam aliam religionem ingressurum nisi hanc. Promitto non recitaturum nisi flexis genibus. Promitto non dare elemosynam minorem decem aureis; an inquam hæc vota valida sint? Affirmat Sanchez *lib. 4. de voto cap. 8. num. 47*. Mouetur quia hoc est votum conditionatum obligans ad rem perfectam, scilicet ad ingressum in religionem, ad elemosynam abundantem, ad recitationem recitentem, & licet alia bona excludant; id est consequenter & non directè. Deinde consultius est cuiuslibet ad opem pietatis sub conditione obligari quam omnino liberum esse; sed ex vi illorum votorum obligatur vouens sub conditione pietatis exercere. Ergo valent illa vota.

Ceterum probabilis reputo illa vota inualida esse. Quod Sanchez censet probabile. Mouetur quia hæc vota ad summum hunc sensum conditionatum præstant, si aliquam religionem ingrediar, promitto hanc assumere, si de cetero elemosynam facere non faciam minorem decem aureis, si orationes fudero, flexis genibus fundam. Sed in hoc sensu conditionato tacite sed indirectè promittitur materia voto inepta, ita vt ab hac inepta materia non potest promissio separari. Ergo illa vota inualida sunt. Minorem probo. Non enim solum promittitur ingressus in hanc religionem, sed etiam promittitur non ingressus in alias, nec, solum promittitur elemosyna decem aureorum sed nulla alia minor; non solum recitatio flexis genibus, sed nulla alia. Aliàs non esset peccatum ingrediam religionem, elemosynam minorem dare, & orationes sedendo fundere. Sed quoties materia apta voto cum inepta coniungitur, ita vt ex intentione vouentis sint inseparabiles, votum non tenet. Ergo supradicta vota nullus sunt valoris. Deinde hæc vota retinebant ab operibus bonis absolute, & solum sub conditione pendente à propria vouentis voluntate obligant ad opus perfectum. Ergo non cedunt in Dei obsequium, neque in vouentis utilitatem. Ex his solum manet fundamentum contrarium.

17. Illud tamen optimè aduertit Sanchez *dicto cap. 8. num. 48*. Valida esse vota si negatio excluderet materiam voto ineptam, vt si promitteres non recitare nisi attente, non dare elemosynam nisi ex recto fine; quia per hanc negationem excludis recitationem sine attentione, & elemosynam ex sinistro fine. Ad idem est cum promittis nullam aliam ducere nisi pauperem; excludis matrimonium omnium aliarum nisi pauperis quæ est exclusio materiae voto ineptæ. Sanchez *suprà n. 55*.

PUNCTVM IX.

Vtrum emissio voti illiusque executio sit actus à religione elicited.

SUMMARIVM.

1. Votum ex se opus est laudabile & meritorium.
2. Emissio voti à religione elicitur, executio imperatur.

1. Nemi dubium esse potest, votum ex se esse opus laudabile & meritorium. Quia Deum honorat & vouentem in bono firmat vt dixit D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 4. Ex quo euidenter sequitur melius esse facere aliquid ex voto, quam sine voto. N. m. factum ex voto fit ex effectu religionis debitum cultum Deo reddendi & ex magis firma & immutabili voluntate in bonum. Ergo est melius. Sic D. Thom. *ab omnibus receptis dicta q. 88. art. 6*. Et licet ex diminutione libertatis meritum diminuat, non inde est inferendum ex voti obligatione diminui; quia obligatio voti non minuit libertatem sed illam supponit.

2. Difficultas autem est cuius virtutis actus sit tam emissio voti quam illius executio?

Breuitè dicendum, emissionem voti à virtute religionis elici, executionem imperari. Sumitur ex D. Thom. *dicta q. 88. art. 3. & 5*. & tradit expressè Suarez tom. 2. de Religione *lib. 1. de voto cap. 15. num. 5. & 9*. Ratio prioris partis est. *Ferd. de Castro Sum. Mor. lib. 1. tit. 11.*

Quia ea, quæ Deo promittimus, eo sine promittimus, vt cum honoremus. Quia ea promittimus, eò quòd ei bona sint. Non possunt autem esse bona nisi quatenus in eius honorem cedunt. Ergo necessario in promissione honor diuini spectatur. Ergo est actus à religione elicited. Posterioris partis ratio ea est; quia executio promissi ex obligatione promissionis à promissione ipsa imperatur. At elicitur ab illa virtute ad quam alias promissum pertinet. Quia promissio non mutat honestatem rei promissæ, sed illa supposita Deo in illius cultum offert. Promittis namque & promissum exequi secundum suam rationem & honestatem. Verbi gratia in promissione ieiunij & castitatis promittitur temperantiæ. Ergo executio promissi ab illa virtute elicitur, ad quam alias promissum pertinet, nempe à religione imperetur. Quod fit; quoties executio promissum eo animo vt votum impleatur.

PUNCTVM X.

Quotplex votum sit?

SUMMARIVM.

1. Ex parte promissionis diuiditur votum in absolutum & in conditionatum.
2. Deinde in simplex & solemne.
3. Item in externum & internum.
4. Ex parte rei promissæ diuiditur in necessarium & liberum commune & singulare.
5. Deinde in reale, personale & mixtum.
6. In affirmatiuum & negatiuum.
7. In perpetuum & temporale.
8. In reueratum & non reueratum.

Explicata voti essentia (vt factum est in superioribus) ad eius diuisionem explicandam accedimus. Votum ergo diuidi potest vel ex parte promissionis, vel ex parte rei promissæ.

Ex parte promissionis diuiditur votum primo & præcipue in votum absolutum & in conditionatum. Absolutum est, quod absolute habet obligationem. Conditionatum, quod obligationem habet ab aliqua conditione pendente. Cum enim sub conditione votum emittis, obligationem vis suscipere postea conditione & non aliàs. Aduerte tamen aliquando votum absolutum non satis à conditionato distinguitur quando scilicet voti absoluti obligatio pro aliquo tempore suspenditur; vt si vouens ingredi religionem cursu studium consummatum, vel post annos pubertatis; hoc enim votum absolutum est; quia absolute ad religionem obligaris; tamen ad executionem obligationis tempus opportunum expectes; ac proinde tempus illud non obligationem suspendit, sed executionis obligationem; secus est in votis conditionalibus, quorum conditio quia ex parte rei promissæ se tenet, obligationem eius suspendit, quorum visque apponatur. Colliges autem horum votorum differentiam, tum ex modo promissionis, tum ex effectu vouentis. Nam vota absoluta etiamsi executio differatur, sunt ex affectu rei promissæ; ac conditionalia regulariter sunt non tam ex affectu rei promissæ, quam ex affectu obtinendi vel vitandi conditionem.

Hinc fit plura vota conditionalia esse, quæ videntur absoluta; & e contra plura absoluta, quæ apparenter sunt conditionalia. Quapropter summo opere considerandus est affectus vouentis. In dubio autem sumenda est præsumptio ex communiter contingentibus. Exemplis rem declaro. Si voueas religionem, si vagesimum annum attigeris, si cursum studiorum consummaueris, si non animo expresso impetrandi à Deo vitam, hoc votum emiseris, iudicandus es religionem absolute vouere; & terminum illum appositum esse ad commodam voti executionem. Quia id frequenter contingit. Suarez *lib. 6. cap. 22. n. 7*.

Ad idem est votum assumenda religionis, si Pater vel Mater obierit. Quia mors parentis pro termino commode exequenda obligationis apponitur Suarez *d. cap. 22. num. 6. & 7*. Sanchez *lib. 4. sum. cap. 40. num. 82*. Illud verò votum quo promittetes religionem, si tuus frater nati maior haberit filios sub dubio est; an præsumendum sit absolutum an conditionatum? Regulariter enim non emittitur ex affectu imperandi filios fratris, sed ex affectu absoluto religionis commodiori tempore exequenda; quando scilicet domus successorem habeat; sed quia hic affectus ad religionem est valde diminutus & imperfectus; vis enim potius successorem esse fratris; quam te religionem ingredi; ea de causa (inquit Suarez *num. 8. & Sanchez num. 83*). B. filius Legionens. *lib. 8. cap. 9. num. 18*. conditionale debere præsumi. Ego verò censere potius absolutum esse præsumendum, quia absolute religionem

religionem intendis, & successorem fratris non obligationi religionis praefers, sed illius executioni, sicuti cum promittis fieri religiosus, cum pater obierit & non antea, vitam enim patris non praefers religioni sed illius executioni.

Rursus hoc votum conditionale subdiuidi potest in purum conditionale, & in conditionale poenale. Conditionale poenale est, quando rem promissam promittis exequi quasi in poenam si crimen aliquod commiseris; verbi gratia promittis religionem ingredi si luseris. Non enim religionem optas; imo illam aliquomodo auerfas. At quia opas à ludo abstinere, illam sub conditione si luseris promittis, ut timore obligationis incurrendae de religione suscipienda, à ludo abstineas. Purum conditionale est, quando conditio apponitur praecise ut conditio, ut si dicas; promitto religionem ingressurum si salutem recuperauero, si pater meus consenserit, si hoc peccatum vitauero.

2. Secundò diuiditur votum in simplex & solemne. Solemne est, quod Ecclesia sic disponente perpetuitatem habet, & vouentem inhabilem reddit ad actus voto repugnantes; cuiusmodi est votum in ordine sacro emissum & in Religionis professione. Simplex est quodlibet aliud carens supradictis conditionibus; tamen aliquibus caeremoniis & solemnitatibus Ecclesiasticis fiat. Votum verò solemne subdiuiditur in expressum & tacitum. Expressum est, quod verbis exprimitur. Tacitum, quod susceptione voluntaria alicuius signi cui ipsum annexum est, emitti censetur. Sic suscipiens ordinem sacrum votum castitatis tacite emittit & professorum habitum gestans expleto anno probationis professionem emittit censetur.

3. Tertio diuiditur votum ex parte promissionis in votum externum & internum, in publicum & occultum; quae diuisio & accidentalis est & per se manifesta, & explicatione non indiget.

4. Ex parte vero rei promissae primo diuiditur votum in necessarium & liberum; voco necessarium quod est de re quae ex necessitate praeccepti exequenda erat; liberum quod libere exequi & omitti poterat. Quod aliis terminis dici solet commune & singulare; commune, quia de rebus ad salutem necessariis, quaeque omnibus sunt communes, emittitur. Singulare, quia est de rebus ad consilium pertinentibus, quarumque obligatio pro singulorum arbitratu suscipitur. Ad votum commune reducuntur alij professionem quae fit in baptismo seruandi legem & renuanciandi operibus latanae. Sed ut bene ostendit Caietanus 2.2. quaest. 88. artic. 2. Quem ferè omnes sequitur ibi, nullum votum baptizatus emittit, sed solum obligationem legis Euangelicae acceptat, illamque seruare proponit non inducens sibi nouam obligationem, sed acceptando eam, quam lex Euangelica imponit: Alias quilibet Christianus duplex peccatum committeret transgrediens quodlibet praecceptum aliud aduersus illam virtutem cuius est praecceptum, & aliud aduersus votum in baptismo emissum, quod est contra communem sensum Nauarum cap. 12. num. 31. Azor. 1. p. lib. 11. cap. 14. quaest. 3. Suarez lib. 3. de voto cap. 2. num. 6. Sanchez lib. 4. cap. 2. num. 1. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 6. num. 29. Ad idem est promissio, quam penitentes in Sacramento confessionis faciunt de peccatis vitandis; est enim propositum firmum, esto sub nomine promissionis declaratur: Quia non intendunt nouam sibi obligationem imponere, sed impostam proponunt seruare. Sanchez d. cap. 2. num. 31.

5. Secundò ex parte rei promissae diuiditur votum in reale, personale, & mixtum. Reale est, cum res externa promittitur scilicet pecunia, equus, domus, &c. Personale cum actio emanans à persona, Mixtum cum id, quod promittitur, partim est reale, partim personale.

6. Tertio diuiditur in affirmatiuum & negatiuum; affirmatiuum est, cum res positua promittitur nempe oratio, elemosyna. Negatiuum cum negatio promittitur, ut cum promittis abstinentiam à cibo, à matrimonio, à coitra, à furto aliisque vitis.

7. Quarto diuiditur in perpetuum, & temporale; quae est diuisio accidentalis & solum tempus spectans. Temporale dicitur; quia pro limitato tempore fit; perpetuum, quia pro tota vita obligatio suscipitur.

8. Ad idem est accidentalis diuisio voti in reseruatum, & non reseruatum, quae diuisio potestatem dispensantis non voci naturam spectat. Vide de his diuisionibus. Siluestrum verbo *votum* l. quaest. 5. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 1. de voto cap. vltim. & lib. 2. cap. 12. Azor. 1. part. institutio moral. lib. 11. cap. 14. Lessium lib. 2. cap. 40. dub. 6. à num. 29.

PUNCTVM XI.

Quae & qualis sit voti obligatio?

SVM MARI VM.

- 1 De fide est votum ad sui executionem obligare.
- 2 Ex suo genere grauis est haec obligatio.
- 3 Ex sola intentione vouentis supposita materia grauitate plures censent non posse limitari obligationum.
- 4 Probabilis est posse.
- 5 Fit satis fundamento num. 3. adducto.
- 6 Ex leuitate materiae leuiter votum obligat.
- 7 Unde grauitas vel leuitas materiae in votis sumenda fit?
- 8 Qualis sit obligatio voti, an fidelitatis tantum, an etiam illius virtutis ad quam pertinet materia promissa? Solutio fidelitatis est obligatio, tamen si Sanchez contrarium sentiat.
- 9 Fit satis fundamentis contrariis.
- 10 Qualiter ad solos actus externos vitandos & non ad internos se voto obstringere possit?

1. DE fide est & lumine naturali notum obligare votum ad illius executionem. Nam si fides data hominibus obligat ut seruetur, quanto magis data Deo. Obligat autem ex virtute fidelitatis, quae comparatione Dei est vera religio; colitur namque Deus & honoratur seruando quod illi promissum est. Ratione enim promissionis debetur Deo cultus promissus. Ipsaque Deus ius habet cum exigendi à promittente; non quia promittens ius Deo concedat, quod antea non haberet, ut contingit in promissionibus humanis, quibus promittens promissioni ius nouum concedit, sed quia promittens maiorem cultus Deo debiti promissione determinauit. Deo namque ob eius diuinam excellentiam & supremum dominium debetur cultus & honor; sed qui cultus & qui honor; non est determinatus. Promittens autem sua promissione illum determinat; ac proinde illa facta iam Deo ille cultus debetur, quod debitum est debitum ex fidelitate & veracitate. Si promissionem species; ac est debitum iustitiae, qualis comparatione Dei esse potest, si ius ipsius respicias.

2. Haec autem obligatio voti ex suo genere grauis est. Quia graue est Deo fidelitatem praestare & cultum debitum exhibere. Sic tenent omnes Doctores explicantes in hunc sensum illa verba Pauli 1. ad Timotheum 5. habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt; & definitur ab Innocentio. III. in cap. licet de voto.

Difficultas verò est an ex intentione vouentis, vel ex materia promissa leuis esse possit?

3. Et quidem ex sola intentione vouentis supposita materiae grauitate plures Doctores censent limitari non posse obligationem ad solum culpam venialem. Sic Sotus l. 7. de iustit. 9.2. art. 1. in corp. Cordoia in sum. quaest. 1.88. in puncto. Valsq. 1.2. disp. 153. c. 4. num. 14. Bafil. Legion. l. 12. de sponsal. c. 2. num. 12. Et fauent omnes illi qui negant in legislatore hanc potestatem ferendi legem in re graui. Neque obligationem grauius. Mouentur. Quia posito voto obligatio illius à diuina à naturali immediate provenit; lex namque diuina obligat promittentem fidelem esse in promissis. Sed obligatio legis diuinae & naturalis semper est iuxta materiae grauitatem. Ergo obligatio voti leuis esse non potest posita materiae grauitate. Et confirmari potest à simili ex Iuramento. Si enim Iuramentum praestes de materia graui, coardare non potes obligationem sed necessario grauius obligari debes. Ergo similiter in voto. Item in contractu sponsalium, & in professione religionis, & in voto castitatis in ordinibus sacris emissio non potest obligari leuiter; ergo intentio vouentis non limitat naturalem voti obligationem. Deinde in leui materia non potest velle te grauius obligari, ergo neque in graui materia potest velle leuiter.

4. Contrarium docuit Sanch. l. 1. de sponsal. disp. 9. num. 6. Suarez tom. 2. de Relig. l. 4. de voto c. 4. n. 7. & mihi est probabilis. Probo, quia lex in materia graui potest leuiter obligare ut tract. 1. de peccat. disp. 2. punct. 8. probauimus. Ergo votum, quod est quadam lex priuata leuiter obligare potest. Sicut enim ex intentione legislatoris nascitur obligatio legis sic ex vouentis intentione obligatio voti. Ergo iuxta eius intentionem commenturari debet. Et explicatur amplius, liberum est promittenti se velle obligari; cum obligatio promissionis ex voluntate illius pendat. Ergo liberum est nolle totam obligationem subire.

Dices promittenti liberum esse promittere, & consequenter se velle obligari. At posita promissione neque liberum illi esse nolle obligari neque obligari dimittit. Quia promissio est